

ADAM PRZEPIÓRKOWSKI
Instytut Podstaw Informatyki PAN, Warszawa
Uniwersytet Warszawski, Warszawa
e-mail: adamp@ipipan.waw.pl
<https://orcid.org/0000-0002-4398-2636>

WALENCJA, PREDYKAT, ARGUMENT, MODYFIKATOR

VALENCY, PREDICATE, ARGUMENT, MODIFIER

ABSTRACT: The aim of this article is to clarify certain terminological issues related to the Polish and English terms *walencja/valency*, *predykat/predicate*, *argument/argument*, and *modyfikator/modifier*, as well as to clear up a misunderstanding concerning the distinction between arguments and modifiers and the implementation of this dichotomy in the *Walenty* dictionary. The article discusses the syntactic nature of the relevant terms and explains the difference between the approach to the argument–modifier dichotomy adopted in *Walenty* and theoretical proposals to abandon this distinction entirely.

KEYWORDS: *linguistic terminology, valency dictionary, Walenty, subcategorization*

Wprowadzenie

Celem niniejszego artykułu jest wyjaśnienie pewnych nieporozumień terminologicznych związanych z pojęciem *walencji* i z pojęciami pokrewnymi (*argument*, *modyfikator*, *predykat*), a także pewnych nieporozumień teoretycznych dotyczących kwestii odróżniania argumentów od modyfikatorów. Bezpośrednią inspiracją dla powstania niniejszego artykułu jest niedawna publikacja Magda-

leny Danielewiczowej w „Pracach Filologicznych” (Danielewiczowa 2025) dotycząca opisu walencji rzeczowników w słowniku *Walenty*¹.

Walencja to termin składniowy

Mówiąc najogólniej, pojęcie *walencji* dotyczy łączliwości. Na przykład czasownik *dnieć* można uznać za awalentny, gdyż *Dnieje.* jest pełnym wypowiedzeniem języka polskiego, podczas gdy *cenieć* jest czasownikiem biwalentnym, gdyż wypowiedzenia *Ceni.*, *Janek ceni.*, czy *Ceni Marysię.* wydają się niepełne, podczas gdy pełne wydaje się dopiero *Janek ceni Marysię.* Taka ogólna charakterystyka nie przesądza jeszcze, czy *walencja* jest terminem prymarnie semantycznym, czy też prymarnie składniowym – tego właśnie dotyczy pierwsze nieporozumienie terminologiczne.

M. Danielewiczowa (2025, s. 15) twierdzi, że „[w] literaturze przedmiotu walencja predykatu (w przeciwieństwie do konotacji syntaktycznej jednostki językowej) utożsamiana jest zwykle z jego strukturą argumentową, a więc z własnościami logiczno-semantycznymi. Chodzi tu mianowicie o cechy głębinowe [...]”. Twierdzenie to niewątpliwie nie odnosi się do znanej mi literatury dotyczącej walencji, nie znajduje też potwierdzenia w słownikach terminów lingwistycznych.

A Dictionary of Grammatical Terms in Linguistics pod redakcją R. L. Traska (1993) definiuje walencję następująco (pomijam informacje o wymowie i o części mowy, często też skracam poniższe definicje, zachowując ich sens)²:

¹Choć moje nazwisko jako współtwórcy słownika *Walenty* jest często przywoływane w pracy M. Danielewiczowej (2025), w niniejszym artykule nie odnoszę się do szczegółowych zarzutów Autorki wobec komponentu nominalnego tego słownika, gdyż w opracowaniu tego komponentu nie uczestniczyłem. Nie odnoszę się także do pewnych kontrowersyjnych twierdzeń niezwiązanych bezpośrednio z tematem niniejszego artykułu, w tym o rzekomej eliptyczności pewnych wyrażen (na przykład *afisz na słupie* miałby być eliptyczną wersją pełnego *afisz wiszący na słupie*; s. 21), czy też o dewiacyjności innych (na przykład **akwen z wodą* czy **wąchać nosem*; s. 24).

²**walencja** 1. Liczba argumentów wynikająca z subkategoryzacji danego czasownika: *rain* ‘padać’ jest awalentny (brak argumentów), *die* ‘umrzeć’ jest monowalentny (jeden argument), *describe* ‘opisać’ jest biwalentny (dwa argumenty), a *give* ‘dać’ jest trójwalentny (trzy argu-

valency 1. The number of arguments for which a particular verb subcategorizes: *rain* is avalent (no arguments), *die* is monovalent (one argument), *describe* is divalent (two arguments) and *give* is trivalent (three arguments). 2. More generally, the subcategorization requirements of any lexical item.

Terminy *argument* i *subcategorization*, do których to hasło się odwołuje, są rozumiane czysto składniowo (podkreślenia we wszystkich cytatach, jasno wskazujące na składniowy charakter definiowanych pojęć, są moje)³:

argument A noun phrase bearing a specific grammatical or semantic relation to a verb and whose overt or implied presence is required for well-formedness in structures containing that verb.

subcategorization The phenomenon by which the members of a single lexical category do not all exhibit identical syntactic behaviour. For example, some verbs ('transitive verbs' like *kill* and *build*) take direct objects, while others ('intransitive verbs' like *die* and *smile*) do not; some verbs (*say*, *decide*) permit a following that-complement clause; some (*enquire*, *wonder*) permit a following whether-complement clause; others (*kill*, *die*, *speak*) permit neither; still others (*ask*, *consider*) permit both. [...] [S]ubcategorization phenomena represent the principal area in which syntax is forced to get to grips with the properties of individual words.

Podobnie jednoznacznie składniowa jest definicja walencji w popularnym *A Dictionary of Linguistics and Phonetics* D. Crystala (tutaj cytowane wydanie 6. z roku 2008, ale takie same definicje znajdują się także we wcześniejszych wydaniach)⁴:

menty). 2. Ogólniej, wymagania subkategoryzacyjne dowolnego elementu leksykalnego. (tłum. AP)

³**argument** Fraza rzeczownikowa mająca określony związek gramatyczny lub semantyczny z czasownikiem, której jawna lub domniemana obecność jest wymagana dla poprawności struktur zawierających ten czasownik.

subkategoryzacja Zjawisko, w którym elementy jednej kategorii leksykalnej nie wykazują identycznego zachowania składniowego. Na przykład niektóre czasowniki („czasowniki przechodnie”, takie jak *kill* ‘zabić’ i *build* ‘zbudować’) przyjmują dopełnienia bliższe, podczas gdy inne („czasowniki nieprzechodnie”, takie jak *die* ‘umrzeć’ i *smile* ‘uśmiechnąć się’) ich nie przyjmują; niektóre czasowniki (*say* ‘powiedzieć’, *decide* ‘zdecydować’) zezwalają na następujące po nim zdanie podrzędne wprowadzone przez that ‘że’; niektóre (*enquire* ‘dowiadawać się’, *wonder* ‘zastanawiać się’) zezwalają na następujące po nim zdanie podrzędne typu whether ‘czy’; inne (*kill* ‘zabić’, *die* ‘umrzeć’, *speak* ‘mówić’) nie zezwalają na żadne z nich; jeszcze inne (*ask* ‘pytać, prosić’, *consider* ‘rozważać’) zezwalają na oba. [...] Zjawiska subkategoryzacji stanowią główny obszar, w którym składnia musi zmierzyć się z właściwościami poszczególnych słów. (tłum. AP; pojęcie *subkategoryzacji* jest już utrwalone w polskiej literaturze składniowej, występuje na przykład w pracach Ireneusza Bobrowskiego 1988, 2005)

⁴**walencja** Termin wprowadzony przez francuskiego językoznawcę Luciena Tesnière’a (1893–1954), który wywarł szczególny wpływ na rozwój modeli gramatyki zależnościowej w Europie i Rosji. Termin ten pochodzi z chemii i jest używany w językoznawstwie w odniesieniu do liczby i rodzaju wiązań, jakie elementy składniowe mogą tworzyć ze sobą; ta „zdolność łączenia” jest również znana jako wartościowość lub arność. (tłum. AP)

Zauważmy na marginesie, że w hasle tym pojawia się nieprawdziwa informacja o autorstwie lingwistycznego terminu *walencja*; w rzeczywistości został on zaadoptowany do opisu

valency A term introduced by the French linguist Lucien Tesnière (1893–1954), which has been particularly influential in the development of models of dependency grammar in Europe and Russia. The term is derived from chemistry, and is used in linguistics to refer to the number and type of bonds which syntactic elements may form with each other; this ‘combining capacity’ is also known as adicity or arity.

Podobnie w *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics* P. H. Matthews (2003)⁵:

valency The range of syntactic elements either required or specifically permitted by a verb or other lexical unit.

We wszystkich tych słownikach angielski termin *valency* jest więc jednoznacznie składniowy.

Teoretycznie możliwe jest, że polski termin *walencja* ma inne znaczenie niż angielski termin *valency*, jednak ta hipotetyczna możliwość nie znajduje potwierdzenia w *Encyklopedii językoznawstwa ogólnego* (EJO) pod redakcją K. Polańskiego (1993), gdzie już w samym haśle podkreślony jest prymarnie składniowy charakter tego pojęcia:

Walencja (wartościowość syntaktyczna). W terminologii L. Tesnière’a zdolność wyrażen do otwierania wokół siebie miejsc, czyli pozycji dla innych wyrażen.

Autorem tego hasła jest Stanisław Karolak, a więc badacz, którego trudno pośądzić o syntaktocentryczność. Ponieważ jednak EJO jest jedynym znanym mi polskim kompendium terminów językoznawczych definiującym walencję, to warto składniowy charakter tego terminu potwierdzić tekstami źródłowymi.

Bodajże pierwszym wystąpieniem tego terminu w polskiej literaturze lingwistycznej jest następujący fragment artykułu Zbigniewa Gołąba o klasyfikacji syntaktycznej czasowników polskich (1967, s. 5), gdzie jest on użyty w sensie czysto składniowym, jako synonim konotacji:

języka już pod koniec XIX wieku przez amerykańskiego filozofa i logika Charlesa Sandersa Peirce’a i był użyty co najmniej trzy razy przed rokiem publikacji opus magnum Luciena Tesnière’a (1959): przez radzieckiego lingwistę Solomona Davidoviča Kacnel’sona w roku 1948, przez holenderskiego strukturalistę Willema de Groota w roku 1949 oraz przez amerykańskiego strukturalistę Charlesa F. Hocketta w roku 1958. Więcej na ten temat w artykule Przepiórkowski 2018.

⁵**walencja** Zakres elementów składniowych wymaganych lub dopuszczanych przez dany czasownik lub inną jednostkę leksykalną. (tłum. AP)

Z kolei nasuwa się pytanie, czy w obrębie poszczególnych klas wyrazowych (części mowy) nie da się ustalić dalszych podziałów polegających na różnych możliwościach konotacyjnych („potencja” lub „walencja” konotacyjna).

Podobnie składniowe jest znaczenie tego terminu w znanej monografii Danuty Buttler (1976), cytowanej zresztą w omawianej pracy M. Danielewiczowej (2025). Zdradza to już sam pełen tytuł monografii, *Innowacje składniowe współczesnej polszczyzny (Walencja wyrazów)*, a potwierdza to choćby pierwszy (po przedmowie) akapit monografii, zaczynający się następująco (s. 8):

Analiza innowacji składniowych wymaga ustalenia pewnego stanu tradycyjnego, który stanowi ich punkt wyjścia, to znaczy zbioru typowych, używanych i zaaprobowanych przez pewną społeczność kontekstów syntaktycznych elementów podlegających obserwacji. Na określenie całokształtu potencjalnych połączeń wyrazu przyjął się w najnowszej literaturze językoznawczej termin „walencja”, synonimiczny względem nazw „wartościowanie” [...], „konotacja”, „potencja konotacyjna” itp.

Także jako synonim składniowego pojęcia konotacji rozumie walencję Henryk Wróbel w *Gramatyce języka polskiego* (2001, s. 238–246), w rozdziale *Podstawowe pojęcia składni*, przy czym modyfikuje on ten termin, dodając przymiotnik *czynna*, aby odróżnić ją od dystrybucji danego wyrażenia, nazywanej w tej gramatyce *walencją bierną*. Za bliskoznaczne – i w obu wypadkach składniowe – uznaje *konotację* i *walencję* także Alicja Nagórko w *Podręcznej gramatyce języka polskiego* (2012), w punkcie *Konotacja i walencja (wartościowość)* (s. 272–276).

Dodajmy na koniec tego wykazu, że także w środowisku metodologicznie bliskim M. Danielewiczowej walencja jest rozumiana składniowo, o czym świadczy choćby hasło *Zależności składniowe* autorstwa Macieja Grochowskiego w *Przewodniku językowo-encyklopedycznym po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym* pod jego redakcją (2024). W hasle tym znaleźć można punkt *Konotacja, walencja*, a w nim składniową charakterystykę walencji⁶:

Zdolność wyrażen językowych do otwierania wokół siebie pozycji syntaktycznych dla innych wyrażen została nazwana przez francuskiego strukturalistę Luciena Te-

⁶W hasle tym powtórzona jest rozpowszechniona opinia o tym, jakoby termin *walencja* został wprowadzony do opisu języka przez Luciena Tesnière’a (por. przypis 4).

snière’a (1959) walencją. [...] Pojęciem walencji operują od lat 60. XX wieku językoznawcy badający składnię wielu języków europejskich, w tym słowiańskich.

Skąd zatem w artykule M. Danielewiczowej przekonanie, że *walencja* to pojęcie semantyczne? Być może wpływ na Autorkę miał – chyba nigdzie indziej niezrealizowany – postulat Renaty Grzegorzczukowej (1998, s. 53), żeby odróżnić pojęcia *konotacji* i *walencji*, nadając temu drugiemu znaczenie semantyczne. Być może wpływ miała też *Semantyka leksykalna* Jurija Apresjana (1980), w której wprowadzone zostało pojęcie *walencji semantycznej* (na s. 157–158 w wydaniu z roku 1980; na s. 120 w wydaniu 2. z roku 2000), oprócz standardowej *walencji syntaktycznej* (np. s. 77 w 1. wydaniu, s. 64 w 2. wydaniu). Niemniej jednak, jak zostało to wykazane powyżej, sam – bezprzymiotnikowy – termin *walencja* używany jest powszechnie na określenie składniowych aspektów łączliwości i często jest w polskich pracach utożsamiany z terminem *konotacja*, a więc zacytowane na początku niniejszego punktu stwierdzenie o prymarnie semantycznym charakterze terminu *walencja* i przeciwstawienie mu terminu *konotacja* należy uznać za pozbawione podstaw.

Na zakończenie tego punktu chciałbym rozwiązać dwa kolejne potencjalne nieporozumienia. Po pierwsze, pokazując, że termin *walencja* jest prymarnie składniowy, nie twierdzę oczywiście, że tak rozumiana walencja jest niezależna od struktury semantycznej opisywanych predykatów. Jasne jest, że taka ścisła zależność istnieje; w polskiej literaturze przedmiotu była ona sygnalizowana już w monografii D. Buttler (1976), a także w wielu późniejszych pracach, na których wymienianie nie ma tu miejsca. Dlatego też dobre słowniki walencyjne, a do takich chciałbym zaliczyć *Walentego*⁷ (o którym więcej w następnym punkcie), zawierają zarówno informacje składniowe, jak i semantyczne.

Po drugie, nie twierdzę tym bardziej, że łączliwość jest zjawiskiem wyłącznie lub przede wszystkim składniowym; takie stwierdzenie byłoby absurdalne, gdyż oczywiście znaczenie danego predykatu ma istotny wpływ na liczbę otwieranych miejsc walencyjnych. Ani jednak wpływ ten nie jest decydujący, ani też semantyka predykatu nie determinuje w pełni morfoskładni podrzędni-

⁷Nie jest to opinia odosobniona: w roku 2023 zespół opracowujący *Walentego* otrzymał (*ex aequo*) nagrodę Komitetu Językoznawstwa PAN w kategorii *wytworzenie zasobu językowego*.

ków. Podręcznikowym (np. Sag i in. 2003, s. 94–95) angielskim przykładem takiej względnej autonomii składni wobec semantyki predykatu są blisko-znaczne czasowniki *eat* ‘jeść’, *devour* ‘pożerać’ i *dine* ‘obiadować, biesiadować’; w wypadku pierwszego z nich składniowe wymaganie pacjensa ma charakter opcjonalny, drugi wymaga pacjensa obligatoryjnie, a trzeci na realizację pacjensa nie pozwala. Analogicznymi polskimi przykładami mogłyby być powyższe polskie tłumaczenia czasowników angielskich (ale por. Przepiórkowski 2017a, s. 25–26), a więc *jeść*, *pożerać* i *obiadować*. Znane też są przykłady pokazujące, że morfoskładniowa realizacja argumentu nie jest w pełni zdeterminowana przez semantykę predykatu, np. liczne pary typu *czekać* (*na kogoś*) vs *oczekiwać* (*kogoś*), *uderzyć* czy *pobić* (*kogoś*) vs *dolożyć* czy *przyłożyć* (*komuś*), *(po)prowadzić orkiestrę* vs *dyrygować orkiestrą* itp. Tak jak więc łączliwość semantyczna nie daje się sprowadzić do łączliwości składniowej, tak ta druga nie wynika w pełni z tej pierwszej. A zatem twierdzenie o „prymarnie semantycznym” charakterze walencji, nawet gdyby odnosiło się do istoty zjawiska, a nie do terminu *walencja*, nie jest twierdzeniem, które dałoby się naukowo uzasadnić; sformułowania takie zdecydowanie więcej mówią o subiektywnym stosunku ich autorów do składni czy semantyki niż o zjawisku łączliwości w języku.

Predykat, argument, modyfikator jako terminy składniowe

Z polskim i angielskim terminem *walencja/valency* związane są terminy *predykat/predicate*, *argument/argument* i *modyfikator/modifier*. Występują one w następujących – cytowanych w pracy Danielewiczowej (2025) – fragmentach artykułów dotyczących *Walentego*, składniowo-semantycznego słownika walencyjnego, największego obecnie słownika walencyjnego języka polskiego, jednego z największych i najbardziej szczegółowych takich słowników w ogóle (<https://walenty.ipipan.waw.pl/>; Przepiórkowski i in. 2014, 2017, Hajnicz i in. 2015, 2016ab, 2021, Hajnicz 2025):

Słowniki walencyjne opisują sposób, w jaki określone jednostki językowe wiążą się ze swoimi podrzędnikami. Taka też jest funkcja Walentego, nowego słownika walencyjnego predykatów polskich. (Hajnicz i in. 2015, s. 95)

Słowniki walencyjne opierają się na założeniu, że typy podrzędników danego predykatu można podzielić na jego argumenty i jego modyfikatory. (Przepiórkowski i in. 2017, s. 30)

Danielewiczowa (2025, s. 16) zarzuca autorom tych cytatów nieumiejętne użycie podstawowych terminów związanych z walencją (kursywa moja): „Zauważmy, że pojęcia *predykatu*, jego *argumentów* i *modyfikatorów*, a więc podstawowej i niepodstawowej struktury predykatowo-argumentowej, mają charakter semantyczny, podrzędniki danej jednostki – to elementy należące do wystroju składniowego. W przywołanych wyżej cytatach dwa różne aspekty opisu wyrażeń: logiczno-znaczeniowy i formalny zostały ze sobą w niepokojący sposób zmieszane. W najlepszym razie mamy tu do czynienia ze skrótami myślowymi. Należałoby bowiem mówić o podrzędnikach reprezentujących na powierzchni zdania argumenty danego predykatu lub jego modyfikatory.”

Zarzut ten nie dotyczy jedynie użycia polskich terminów, ale także ich angielskich odpowiedników (kursywa moja): „Swoiste odwrócenie porządków daje również o sobie znać w sformułowaniu: «semantic layer shows how *predicates* and their *arguments* are involved in a described situation in an utterance» (Hajnicz i in. 2016[a], s. 2625)⁸” (Danielewiczowa 2025, s. 16).

Omawiany zarzut jest jednak chybiony, gdyż wszystkie wyróżnione terminy mają znaczenia składniowe, często wymieniane w słownikach terminologii językoznawczej jako pierwsze lub jedyne. Na przykład słownik Traska, którego definicja składniowego terminu *argument* podana została w poprzednim punkcie, tak definiuje termin *modifier*⁹:

⁸Warstwa semantyczna pokazuje, w jaki sposób predykaty i ich argumenty są zaangażowane w opisywaną sytuację w wypowiedzeniu (tłum. Magdaleny Danielewiczowej).

Warto zwrócić uwagę na to, że w powyższym tłumaczeniu angielskie terminy *predicate* i *argument* zostały przetłumaczone na polskie *predykat* i *argument*, bez cienia sugestii o ewentualnej różnicy zakresu terminów angielskich i ich polskich tłumaczeń.

⁹**modyfikator** Każda kategoria dodająca informację semantyczną do tej dostarczanej przez element główny kategorii, w której się ona znajduje, np. przymiotnik lub zdanie względne we frazie rzeczownikowej lub wyrażenie przysłówkowe we frazie czasownikowej. [...] W niektórych wersjach składni kreskowej modyfikator jest formalnie definiowany jako kategoria będąca składnikiem pewnej projekcji jednokreskowej i siostrą innej. (tłum. AP; w tłumaczeniu użyty

modifier Any category which serves to add semantic information to that provided by the head of the category within which it is contained, such as an adjective or a relative clause within an NP or an adverbial within a VP. [...] In some versions of the X-bar system, a modifier is formally defined as a category which is a daughter of a one-bar projection and a sister of another.

Użyty w tej definicji termin *category* może wydawać się niejasny, lecz definicja tego terminu w słowniku Traska nie pozostawia wątpliwości, że chodzi tu o termin składniowy¹⁰:

category 1. A labelled node in a tree. [...] 2. In a theory of syntactic features, any matrix of such features which is permitted by the system and which is hence available to serve as a node in a tree. [...] 3. A term of very wide and diverse application, variously denoting any of several classes of formal objects. Usage of the term is so varied that no general definition is possible: in practice, a category is simply any class of related grammatical objects which someone wants to consider.

Podobnie składniowe definicje terminów *argument* i *modifier* można znaleźć w słowniku Matthews¹¹:

argument Any syntactic element seen as required by a verb: e.g. *love* takes two arguments, represented by *she* and *me* in *She loves me*. Thence generally of elements required by words of other categories: e.g. the adjective *happy* has the argument *she* in *She is happy*. [...] The argument structure of a verb or other lexical unit is the range of arguments that it may or must take: cf. valency.

modification Type of syntactic construction in which a head is accompanied by an element typically not required by it. [...] [T]he accompanying element [...] is a modifier.

Oczywiście *argument* ma także znaczenia logiczno-semantyczne, wspomniane w niektórych definicjach. W słowniku Crystala takie znaczenia są omówione w pierwszej części hasła, podczas gdy użycia składniowe są zasy-

został termin *składnia kreskowa* zaproponowany w EJO przez Kazimierza Polańskiego jako tłumaczenie angielskiego terminu *X-bar syntax*)

¹⁰**kategoria** 1. Etykietowany węzeł w drzewie. [...] 2. W teorii cech składniowych dowolna matryca takich cech, która jest dozwolona przez system i która w związku z tym może służyć jako węzeł w drzewie. [...] 3. Termin o bardzo szerokim i różnorodnym zastosowaniu, oznaczający dowolną z kilku klas obiektów formalnych. Użycie tego terminu jest tak różnorodne, że nie jest możliwa żadna ogólna definicja: w praktyce kategoria to po prostu dowolna klasa powiązanych obiektów gramatycznych warta uwagi. (tłum. AP)

¹¹**argument** Każdy element składniowy postrzegany jako wymagany przez czasownik: np. *love* 'kochać' przyjmuje dwa argumenty, reprezentowane przez *she* 'ona' i *me* 'mnie' w *She loves me* 'Ona mnie kocha'. Stąd ogólniej elementy wymagane przez słowa innych kategorii: np. przymiotnik *happy* 'szczęśliwy' ma argument *she* 'ona' w zdaniu *She is happy* 'Ona jest szczęśliwa'. [...] Struktura argumentowa czasownika lub innej jednostki leksykalnej to zakres argumentów, które może lub musi przyjąć: por. walencja.

modyfikacja Typ konstrukcji składniowej, w której elementowi głównemu towarzyszy element, który zazwyczaj nie jest przez niego wymagany. [...] Element towarzyszący [...] jest modyfikatorem. (tłum. AP)

gnalizowane w drugiej, termin *modifier* ma natomiast w tym słowniku wyłącznie znaczenia składniowe, morfologiczne i fonetyczne (nie: semantyczne).

Także termin *predykat/predicate*, który w powyższych cytatach z pracy Danielewiczowej (2025) wydaje się być rozumiany jednoznacznie semantycznie, ma znaczenia składniowe, często wymieniane w słownikach jako pierwsze lub jedyne. Na przykład w słowniku Traska dopiero ostatnie, trzecie znaczenie nie odnosi się do składni języków naturalnych¹²:

predicate 1. That constituent of a sentence, most typically a verb phrase, which combines with the subject NP to make up the complete sentence. [...] 2. A verb, or a complex structure consisting of a verb or auxiliary plus a closely bound meaningful element, when this is considered as a linguistic unit which can or must combine with specified arguments or participant roles to make up a clause. [...] Predicates in this sense can be classified in various useful ways. Grammatically, they may be classified in terms of their valency, the number and types of arguments which they require. [...] 3. In formal logic, an element which must combine with a specified number of arguments to make up a well-formed expression; the linguistic use of 'predicate' in sense 2 is directly derived from this logical usage.

Podobnie w słowniku Matthews'a, gdzie oba znaczenia mają charakter składniowy, a nawiązanie do pojęcia z logiki jest końcowym komentarzem¹³:

predicate 1. A part of a clause or sentence traditionally seen as representing what is said of, or *predicated of*, the subject. E.g. in *My wife bought a coat in London*, the subject *my wife* refers to someone of whom it is said, in the predicate, that she bought a coat in London. 2. A verb or other unit which takes a set of arguments within a sentence. Thus, in the same example, 'buy' is a two-place predicate whose

¹²**predykat** 1. Ten składnik zdania, najczęściej fraza czasownikowa, który łączy się z podmiotem nominalnym, aby utworzyć pełne zdanie. [...] 2. Czasownik lub złożona struktura składająca się z czasownika lub czasownika posiłkowego i ściśle powiązanego znaczącego elementu, gdy jest on rozpatrywany jako jednostka językowa, która może lub musi łączyć się z określonymi argumentami lub rolami uczestników, aby utworzyć zdanie. [...] Predykaty w tym znaczeniu można klasyfikować na różne przydatne sposoby. Gramatycznie można je klasyfikować pod względem ich walencji, liczby i typów argumentów, których wymagają. [...] 3. W logice formalnej element, który musi łączyć się z określoną liczbą argumentów, aby utworzyć poprawnie sformułowane wyrażenie; lingwistyczne użycie „predykatu” w znaczeniu 2 wynika bezpośrednio z tego użycia w logice. (tłum. AP)

Zauważmy na marginesie, że ostatnie znaczenie także odnosi się do składni, ale w tym wypadku do składni języka logiki.

¹³**predykat** 1. Część zdania tradycyjnie postrzegana jako reprezentująca to, co zostało powiedziane lub orzeczone o podmiocie. Np. w zdaniu *My wife bought a coat in London* 'Moja żona kupiła płaszcz w Londynie' podmiot *my wife* 'moja żona' odnosi się do osoby, o której w predykatie powiedziano, że kupiła płaszcz w Londynie. 2. Czasownik lub inna jednostka, która przyjmuje zestaw argumentów w zdaniu. Zatem w tym samym przykładzie *buy* 'kupić' jest dwuwartościowym predykatem, którego argumenty są reprezentowane przez *my wife* 'moja żona' i *a coat* 'płaszcz'. Znaczenia te pochodzą odpowiednio z logiki starożytnej i współczesnej. (tłum. AP)

arguments are represented by *my wife* and *a coat*. The senses are respectively from ancient and from modern logic.

W treści niniejszego artykułu oraz w powyższych cytatach z prac dotyczących *Walentego* termin *predykat* użyty jest właśnie w znaczeniach 2. tych dwóch haseł, a więc w znaczeniach składniowych.

Można by się znowu zastanawiać nad potencjalnymi różnicami między terminologią anglosaską i polską. Zadanie to jest o tyle utrudnione, że większość polskich kompendiów językoznawczych w ogóle terminów *predykat*, *argument* i *modyfikator* nie odnotowuje. Nie ma ich (ani *walencji*) na przykład w *Słowniku terminologii językoznawczej* (Gołąb i in. 1968), choć można tam znaleźć wyraźnie składniowy termin *predykacja* odpowiadający znaczeniom 1. w powyższych dwóch hasłach dla *predicate*:

Predykacja Określenie podstawy determinacji za pomocą osobowej formy czasownika. Tego rodzaju dwuczłonowy związek predykatywny, w którym podstawa jest podmiotem, a określnik orzeczeniem, tworzy zdanie [...].

Terminów *modyfikator* czy *modyfikacja* próżno też szukać w EJO. Znajdują się tam jednak długie hasła terminów *argument* i *predykat* autorstwa Stanisława Karolaka, w których omówione są zarówno semantyczne, jak i składniowe użycia tych niejednoznacznych terminów. Terminy te pojawiają się też m.in. w *Gramatyce...* H. Wróbla (2001, s. 304):

Ośrodkiem znaczeniowym jest właśnie wyrażenie, które nazywa te cechy, stany, relacje, czynności i działania – z punktu widzenia jego znaczenia nazywamy je **predykatem**. Każdy predykat wyznacza jednocześnie miejsce lub miejsca (jest to jego nieodłączna część) dla wyrażeń nazywających osoby, przedmioty, zjawiska, zdarzenia, którym jest przypisywany – te wyrażenia, widziane znów od strony ich znaczeń, nazywamy **argumentami** danego predykatu.

A zatem także w polskiej terminologii językoznawczej terminy te mogą się odnosić do sfery powierzchniowej: do wyrażeń, a nie (tylko) do ich znaczeń. Wydaje się więc, że nie do obronienia byłoby twierdzenie o istotnie różnych zakresach omawianych terminów polskich i angielskich, nie czyni też takiego rozróżnienia w omawianej pracy Magdalena Danielewiczowa (por. przypis 8).

W świetle powyższej dyskusji terminologicznej polskie i angielskie terminy *predykat/predicate*, *argument/argument* i *modyfikator/modifier* należy uznać za w najlepszym razie wieloznaczne (podobnie jak większość terminów lingwistycznych): żaden z konsultowanych słowników pojęć lingwistycznych

nie definiuje ich jako terminy wyłącznie semantyczne, niektóre natomiast definiują je jako terminy wyłącznie składniowe. Tak czy inaczej użycie tych terminów w ich znaczeniach składniowych jest w pełni uprawnione.

Zauważmy na koniec, że z tych nieporozumień terminologicznych wynika też jeden z głównych zarzutów koncepcyjnych Badaczki wobec słownika *Walenty*. Jeżeli *walencja* jest – wbrew literaturze przedmiotu – rozumiana jako termin prymarnie semantyczny, to oczywiście niewłaściwy wydaje się „prymat składni nad semantyką” w *Walentym* (Danielewiczowa 2025, s. 16) i łatwo jest postawić zarzut „pomniejszenia czy wręcz zaniedbania roli komponentu semantycznego w opisie walencji, która ze swej natury jest zjawiskiem pojęciowym, choć przejawiającym się w składni” (Danielewiczowa 2025, s. 23).

Dychotomia argument–modyfikator

Jak wynika z powyższej dyskusji, opisy walencji (w tym słowniki walencyjne takie jak *Walenty*) zakładają zwykle, że typy podrzędników danego predykatu można podzielić na argumenty i modyfikatory. Taka dychotomia argument–modyfikator (DAM) jest powszechnie przyjmowana w prawie wszystkich nurtach językoznawstwa współczesnego. W monografii *Argumenty i modyfikatory w gramatyce i w słowniku* (Przepiórkowski 2017a) i w towarzyszących jej artykułach (Przepiórkowski 2016ab, 2017bc) pokazuję jednak, że za rozróżnieniem tym nie stoją spójne intuicje i że jest ono w lingwistyce niepotrzebne¹⁴. Wynikiem rozważań jest śmiała i idąca wbrew tradycji teza, że takiego jednego fundamentalnego rozróżnienia podrzędników nie ma.

Oczywiście nie wynika z tego, że „rezygnacja z rozróżnienia: argumenty – modyfikatory skutkuje zrównaniem statusu wszystkich wyrażeń, z jakimi dana jednostka łączy się w wypowiedzeniu” (Danielewiczowa 2025, s. 23). Różnic między podrzędnikami jest wiele: niektóre typy podrzędników są bardziej obligatoryjne, inne mniej¹⁵, niektóre są typowe dla mniejszej klasy predykatów, inne dla większej, niektóre odpowiadają bytom obecnym w każdym zdarzeniu czy

¹⁴Rozróżnienie to nie jest także potrzebne we współczesnych korpusach składniowych (Przepiórkowski i Patejuk 2018).

stanie będącym desygnatem danego predykatu, inne nie, jedne są nominalne, inne zdaniowe itd. Różnice te odpowiadają jednak *różnym* podziałom zbioru podrzędników, trudno więc mówić o jednej fundamentalnej różnicy między argumentami i modyfikatorami.

Wydaje się, że tak silne zakorzenienie DAM w lingwistyce wynika z tradycji logicznej i z przekonania, że aby oddać znaczenie zdania w języku logiki, należy z góry wiedzieć, z jaką liczbą argumentów dany predykat się łączy. Wtedy na przykład znaczenie zdania *Janek je zupę* można oddać jako $jeść(j,z)$, a zdania *Janek je* jako $\exists x. jeść(j,x)$, w obu wypadkach z tym samym dwuargumentowym predykatem logicznym *jeść*. Powszechne przyjęcie w językoznawstwie współczesnym semantyki zdarzeń (Davidson 1967) i neo-Davidsonowskiego do niej podejścia (Castañeda 1967, Parsons 1990) pozwala jednak na rezygnację z określania z góry liczby argumentów. W tym podejściu reprezentacją zdania *Janek je zupę* mogłaby być formuła $\exists e. jeść(e) \& agens(e)=j \& pacjens(e)=z$ („istnieje zdarzenie jedzenia, w którym agensem jest Janek, a pacjensem – zupa”), ze zmienną zdarzeniową *e*, natomiast reprezentacją *Janek je* byłaby wtedy prostsza formuła $\exists e. jeść(e) \& agens(e)=j$ („istnieje zdarzenie jedzenia, w którym agensem jest Janek”), znowu z tym samym – ale tutaj jednoargumentowym – predykatem *jeść*.

Istotnym nieporozumieniem negatywnie wpływającym na wywód w kilku miejscach omawianej pracy M. Danielewiczowej jest utożsamienie tej – nieakceptowalnej dla Autorki¹⁶ – teoretycznolingwistycznej tezy o nieodróż-

¹⁵Obligatoryjność w tym sensie jest stopniowalna: brak tekstowej realizacji pewnych podrzędników powoduje mniejszą akceptowalność niż w wypadku innych podrzędników, np. w wielu kontekstach *Janek już pożarł* będzie mniej akceptowalne niż *Janek już zjadł*, choć takiej różnicy nie ma w wypadku pełniejszych *Janek już pożarł tę pizzę*. vs *Janek już zjadł tę pizzę*.; w tym sensie pacjens czasownika *pożreć* jest bardziej obligatoryjny niż pacjens czasownika *zjeść* (choć w pełni obligatoryjny nie jest; por. Przepiórkowski 2017a, s. 25–26).

¹⁶Choć w pracy Danielewiczowej (2025) brak uzasadnienia dla DAM (mowa tam jedynie – ale aż trzy razy – o potrzebie „dostrzeżenia niezbywalnej różnicy między argumentami a modyfikatorami”, s. 15, 23, 29), to taka próba obrony DAM ma miejsce we wcześniejszym artykule Badaczki (Danielewiczowa 2017). Głównym testem formalnym miałyby być klasa gramatyczna podrzędnika: „argumenty realizowane są z reguły jako rzeczownikowe frazy syntetyczne, mo-

niałości argumentów od modyfikatorów z leksykograficznym podejściem przyjętym przez zespół opracowujący koncepcję słownika *Walenty*, a więc podejściem *wiernym* tradycji odróżniania argumentów od modyfikatorów. Jasno o zachowaniu rzeczowej dychotomii w *Walentym* mówi następujący cytat z artykułu Przepiórkowskiego i in. (2017, s. 30) przytaczany w pracy Danielewiczowej (2025, s. 18) (podkreślenie moje): „Rozróżnienie to, choć na pierwszy rzut oka intuicyjne, opiera się na nieostrych i trudnych do operacyjnego doprecyzowania intuicjach elipsy i semantycznej obligatoryjności, próżno więc szukać w większości słowników walencyjnych ścisłych definicji walencji czy testów na odróżnienie argumentów od modyfikatorów. Nie inaczej jest w słowniku *Walenty*, w którym decyzja o tym, jakie typy podrzędników uznać za argumenty warte opisanie w schemacie walencyjnym, pozostawiona jest intuicji leksykografów.” Myli się więc M. Danielewiczowa, komentując (na s. 18) powyższy cytat następująco: „Takie podejście do kwestii argumentów i modyfikatorów, szczegółowo wyłożone u Przepiórkowskiego (2016[a], 2017[a]), sprawia, że w ostatecznym rozrachunku za realizacje pozycji walencyjnych uznawane są wszelkie składniowe kolokacje danego słowa, a nawet więcej: jego szerszy kontekst”, podobnie jak myli się (na s. 23), presuponując w następującym stwierdzeniu brak dychotomii argument–modyfikator w *Walentym*: „Postawienie na jednym poziomie wszelkich tekstowych podrzędników danego wyrażenia napotkanych w korpusie daje o sobie znać również w partii słownika dotyczącej rzeczowników.”

Można w tym miejscu zapytać, czy z tezy o braku dychotomii argument–modyfikator wynika, że nie jest możliwe opisanie walencji predykatów, skoro takie opisy zwykle taką dychotomię zakładają. Tak nie jest: opisy walencyjne nadal są możliwe, powinny jednak uwzględniać wszystkie typy podrzędników danego predykatu, a nie tylko te, które leksykografowie mniej lub bardziej arbitralnie uznają za warte odnotowania.

dyfikatory zaś przybierają formę wyrażen przyimkowych” (s. 64). Test ten jednak nie jest skuteczny, gdyż oparty jest na błędnej analizie leksykalnie wymaganego przyimka (np. *na* w *czekać na*), który według Autorki jest jedynie „nieciąglą sylabą predykatu tylko genetycznie nawiązującą do przyimka”; analizę tę obalam w artykule Przepiórkowski (2026).

Wydawać by się mogło, że takie podejście jest skrajnie niepraktyczne, gdyż wymagałoby na przykład odnotowania podrzędników temporalnych i lokatywnych w wypadku prawie wszystkich predykatów czasownikowych. Istnieje jednak słownik, który takie podejście realizuje w sposób praktyczny, a mianowicie FrameNet (<https://framenet.icsi.berkeley.edu/>; Fillmore i in. 2003, Fillmore i Baker 2015, Ruppenhofer i in. 2016).

W słowniku tym predykaty przypisane są do ram interpretacyjnych definiujących typy zdarzeń, sytuacji i własności będących desygnatami tych predykatów. Kluczowe w tym słowniku jest uporządkowanie ram w hierarchię. Na przykład rama *Apply_heat*, do której przypisane są m.in. predykaty *bake* ‘piec’, *boil* ‘gotować’ i *fry* ‘smażyć’, jest jednym z podtypów ramy *Intentionally_affect*, rama ta z kolei jest podtypem ramy *Intentionally_act*, a ta – podtypem ramy *Event*. Ramy interpretacyjne definiują role semantyczne i ich możliwe tekstowe realizacje, przy czym – co istotne – role zdefiniowane w poszczególnych ramach są dziedziczone przez ramy znajdujące się niżej w hierarchii. Na przykład znajdująca się wysoko w hierarchii rama *Event* wprowadza role lokatywne i temporalne, są one więc zdefiniowane w słowniku tylko raz i dziedziczone przez wszystkie ramy znajdujące się poniżej tej ramy, w tym przez *Apply_heat*, z czego wynika, że predykaty takie jak *bake* ‘piec’, *boil* ‘gotować’ i *fry* ‘smażyć’ mogą występować z podrzędnikami lokatywnymi i temporalnymi. Podobnie rama *Intentionally_act* wprowadza rolę agensa, a znajdująca się poniżej niej rama *Intentionally_affect* – dodatkowo rolę pacjensa, więc także i te role są dziedziczone przez ramę *Apply_heat* i mogą być realizowane jako podrzędniki predykatów skojarzonych z tą ramą.

Bardziej szczegółowy opis założeń słownika FrameNet wykracza poza ramy niniejszego artykułu, zainteresowanego tematem Czytelnika odsyłam więc do tekstów źródłowych lub do prezentacji słownika FrameNet w rozdziale 5 monografii Przepiórkowski (2017a). Rozdział 6 tej monografii zawiera natomiast pełną sformalizowaną eksplikację niezakładającego DAM podejścia do składni i semantyki, opartego na takiej framenetowej koncepcji opisu walencji

i na wspomnianym powyżej neo-Davidsonowskim podejściu do reprezentacji znaczenia.

Podsumowanie

Zawarta w omawianej pracy Magdaleny Danielewiczowej (2025) krytyka konkretnych decyzji leksykograficznych w części nominalnej słownika *Walenty* jest bardzo wartościowa, gdyż może się przyczynić do poprawy jakości tego największego polskiego słownika walencyjnego. Jak wspomniałem w przypisie 1, do tych uwag krytycznych się nie odnoszę, gdyż w tworzeniu tego komponentu *Walentego* nie uczestniczyłem.

W niniejszym artykule odnoszę się natomiast do zarzutów wobec samej koncepcji słownika, w której opracowaniu uczestniczyłem, gdyż wynikają one z nieporozumień terminologicznych i teoretycznych. Wyjaśnieniu tych nieporozumień warto poświęcić osobny artykuł, gdyż pojawienie się ich w pracy tak uznanej i doświadczonej lingwistki sugeruje, że mogą one być bardziej rozpowszechnione.

Wnioski niniejszego artykułu podsumuję w trzech zwięzłych punktach:

- 1 *Walencja/valency* nie jest terminem prymarnie semantycznym, lecz prymarnie składniowym. Krytyka tego czy innego słownika walencyjnego za to, że jest prymarnie składniowy, jest więc chybiona.
- 2 Terminy *predykat/predicate*, *argument/argument* oraz *modyfikator/modifier* nie są jednoznacznie semantycznie; mają one desygnaty syntaktyczne, często wymieniane w słownikach terminów językoznawczych jako pierwsze lub wręcz jedyne. Ma zatem sens używanie tych terminów w opisach walencji i słowników walencyjnych.
- 3 Słownik *Walenty*, podobnie jak prawie wszystkie inne słowniki walencyjne (z wyjątkiem słownika FrameNet), opiera się na dychotomii argument–modyfikator. Wobec braku jasnych kryteriów odróżniania argumentów od modyfikatorów, przyjmuje on stosunkowo szeroki zakres pojęcia *argument*, ale jednak taką dychotomię na potrzeby leksykogra-

ficzne zakłada, inaczej niż moje prace teoretycznolingwistyczne (Przepiórkowski 2016ab, 2017abc).

Podziękowania

Za pomocne uwagi do wcześniejszych wersji artykułu bardzo dziękuję Elżbiecie Hajnicz, Katarzynie Kuś i Agnieszce Patejuk, a także dwóm recenzentom *Prac Filologicznych*.

Bibliografia

- Apresjan J.D., 1980: *Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław.
- Apresjan J.D., 2000: *Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, drugie wyd.
- Bobrowski I., 1988: *Gramatyka Generatywno-Transformacyjna (TG) a Uogólniona Gramatyka Struktur Frazowych (GPSG)*, Prace Habilitacyjne, Ossolineum, Wrocław.
- Bobrowski I., 2005: *Składniowy model polszczyzny*, Lexis, Kraków.
- Buttler D., 1976: *Innowacje składniowe współczesnej polszczyzny (Walencja wyrazów)*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Castañeda H.N., 1967: Comment on D. Davidson's 'The logical form of action sentences', [w:] Rescher (1967), s. 104–112.
- Crystal D., 2008: *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Blackwell, Oxford, szóste wyd.
- Danielewiczowa M., 2017: Argumenty i modyfikatory – głos w dyskusji, *Linguistica Copernicana*, 14, s. 55–70. DOI: <http://doi.org/10.12775/LinCop.2017.004>.
- Danielewiczowa M., 2025: Opis walencji niemotywowanych rzeczowników. Problematyczne rozstrzygnięcia w Walentym, *Prace Filologiczne*, LXXX, s. 13–29. DOI: <https://doi.org/10.32798/pf.1765>.

- Davidson D., 1967: The logical form of action sentences, [w:] Rescher (1967), s. 81–95.
- Fillmore C.J., Baker C., 2015: A frames approach to semantic analysis, [w:] B. Heine, H. Narrog (red.) *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*, Oxford University Press, Oksford, drugie wyd., s. 791–816.
- Fillmore C.J., Johnson C.R., Petruck M.R., 2003: Background to FrameNet, *International Journal of Lexicography*, 16(3), s. 235–250.
- Gołąb Z., 1967: Próba klasyfikacji syntaktycznej czasowników polskich (na zasadzie konotacji), *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*, XXV, s. 3–43.
- Gołąb Z., Heinz A., Polański K., 1968: *Słownik terminologii językoznawczej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Grochowski M., 2024: Zależności składniowe, [w:] M. Grochowski (red.) *Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym*, Instytut Języka Polskiego PAN, <https://gramsem.ijppan.pl/hasla/zaleznosci-skladniowe/>.
- Grzegorzczak R., 1998: *Wykłady z polskiej składni*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Hajnicz E., 2025: *Słownik walencyjny języka polskiego Walenty*. Część pierwsza – składnia, Instytut Podstaw Informatyki PAN, Warszawa.
- Hajnicz E., Andrzejczuk A., Bartosiak T., 2016a: Semantic layer of the valence dictionary of Polish Walenty, [w:] N. Calzolari, K. Choukri, T. Declerck, M. Grobelnik, B. Maegaard, J. Mariani, A. Moreno, J. Odijk, S. Piperidis (red.) *Proceedings of the Tenth International Conference on Language Resources and Evaluation, LREC 2016*, European Language Resources Association (ELRA), Portorož, Slovenia, s. 2625–2632.
- Hajnicz E., Andrzejczuk A., Bartosiak T., 2021: *Słownik walencyjny języka polskiego Walenty*. Część druga – semantyka, Instytut Podstaw Informatyki PAN, Warszawa.
- Hajnicz E., Nitoń B., Patejuk A., Przepiórkowski A., Woliński M., 2015: Internetowy słownik walencyjny języka polskiego oparty na danych korpusowych, *Prace Filologiczne*, LXV, s. 95–110.

- Hajnicz E., Patejuk A., Przepiórkowski A., Woliński M., 2016b: Walenty: słownik walencyjny języka polskiego z bogatym komponentem frazeologicznym, [w:] K. Skwarska, E. Kaczmarska (red.) *Výzkum slovesné valence ve slovanských zemích*, Slovanský ústav AV ČR, Praga, s. 71–102.
- Matthews P.H., 2003: *The Concise Oxford Dictionary of Linguistics*, Oxford University Press, Oksford.
- Nagórko A., 2012: *Podręczna gramatyka języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Parsons T., 1990: *Events in the Semantics of English: A Study in Subatomic Semantics*, MIT Press, Cambridge, MA.
- Polański K. (red.) 1993: *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*, Ossolineum, Wrocław.
- Przepiórkowski A., 2016a: Against the argument–adjunct distinction in Functional Generative Description, *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics*, 106, s. 5–20.
- Przepiórkowski A., 2016b: How not to distinguish arguments from adjuncts in LFG, [w:] D. Arnold, M. Butt, B. Crysmann, T.H. King, S. Müller (red.) *Proceedings of the Joint 2016 Conference on Head-driven Phrase Structure Grammar and Lexical Functional Grammar*, CSLI Publications, Stanford, CA, s. 560–580. DOI: <https://doi.org/10.21248/hpsg.2016.29>.
- Przepiórkowski A., 2017a: *Argumenty i modyfikatory w gramatyce i w słowniku*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Przepiórkowski A., 2017b: Hierarchical lexicon and the argument/adjunct distinction, [w:] M. Butt, T.H. King (red.) *Proceedings of the LFG'17 Conference*, CSLI Publications, Stanford, CA, s. 348–367.
- Przepiórkowski A., 2017c: On the argument–adjunct distinction in the Polish Semantic Syntax tradition, *Cognitive Studies / Études Cognitives*, 17, s. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.11649/cs.1344>.
- Przepiórkowski A., 2018: The origin of the valency metaphor in linguistics, *Linguisticae Investigationes*, 41(1), s. 152–159, DOI: <https://doi.org/10.1075/li.00017.prz>.
- Przepiórkowski A., 2026: O delimitacji jednostek języka i ich składni. Artykuł przyjęty do *Języka Polskiego*.

- Przepiórkowski A., Patejuk A., 2018: Arguments and adjuncts in Universal Dependencies, [w:] *Proceedings of the 27th International Conference on Computational Linguistics* (COLING 2018), Santa Fe, NM, s. 3837–3852.
- Przepiórkowski A., Hajnicz E., Andrzejczuk A., Patejuk A., Woliński M., 2017: Walenty: gruntowny składniowo-semantyczny słownik walencyjny języka polskiego, *Język Polski*, XCVII(1), s. 30–47.
- Przepiórkowski A., Skwarski F., Hajnicz E., Patejuk A., Świdziński M., Woliński M., 2014: Modelowanie własności składniowych czasowników w nowym słowniku walencyjnym języka polskiego, *Polonica*, XXXIII, s. 159–178.
- Rescher N. (red.) 1967: *The Logic of Decision and Action*, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, PA.
- Ruppenhofer J., Ellsworth M., Petruck M.R.L., Johnson C.R., Baker C.F., Scheffczyk J., 2016: *FrameNet II: Extended Theory and Practice*, https://akb89.github.io/myValencer/framenet_book.pdf.
- Sag I.A., Wasow T., Bender E.M., 2003: *Syntactic Theory: A Formal Introduction*, CSLI Publications, Stanford, CA, drugie wyd.
- Tesnière L., 1959: *Éléments de Syntaxe Structurale*, Klincksieck, Paryż.
- Trask R.L., 1993: *A Dictionary of Grammatical Terms in Linguistics*, Routledge, Londyn.
- Wróbel H., 2001: *Gramatyka języka polskiego*, OD NOWA, Kraków.

STRESZCZENIE

Celem niniejszego artykułu jest wyjaśnienie pewnych kwestii terminologicznych związanych z polskimi i angielskimi terminami *walencja/valency*, *predykat/predicate*, *argument/argument* oraz *modyfikator/modifier*, a także nieporozumień związanych z kwestią odróżniania argumentów od modyfikatorów i z realizacją tej dychotomii w słowniku *Walenty*. W artykule omawiany jest składniowy charakter odpowiednich terminów, wyjaśniona jest też różnica między podejściem do dychotomii argument–modyfikator przyjmowanym w *Walentym* i propozycjami teoretycznymi całkowitej rezygnacji z tego rozróżnienia.

SŁOWA KLUCZOWE: *terminologia lingwistyczna, słownik walencyjny, konotacja, Walenty, subkategoryzacja*

9 maja 2026 r.